

Het huidige voedselsysteem is niet houdbaar en heeft een groot aandeel in de klimaatcrisis. Landgebruik voor landbouw gaat ten koste van biodiversiteit en bodemkwaliteit, en de landbouw is een van de grootste bijdragers aan de uitstoot van broeikasgas (FAO, 2021). Verandering is dus onvermijdelijk, er moet op een andere manier geproduceerd en geconsumeerd worden. Maar boeren ondervinden vele barrières in de transitie naar een duurzamere, natuurinclusieve vorm van landbouw, zoals gebrek aan kennis, financiële prikkels, en passende wet- en regelgeving (Vermunt et al., 2022). Echter, het overwinnen van praktische obstakels blijken vaak niet genoeg voor boeren om de overstap te maken tot duurzamere praktijken. Er zijn ook sociaal-psychologische factoren die kunnen leiden tot weerstand onder boeren (Michel-Guillou & Moser, 2006; Läpple & Kelley, 2013; Planbureau voor de Leefomgeving, 2020; Ciu & Liu, 2022).

Een van deze factoren die een grote invloed heeft zijn sociale normen onder boeren. Sociale normen worden gedefinieerd als “regels en standaarden van leden van een groep die menselijk gedrag aanmoedigen of ontmoedigen, zonder de invloed van wet- of regelgeving” (Cialdini & Trost, 1998). Sociale normen beïnvloeden bewust of onbewust onze gedragskeuzes, en kunnen zo een grote invloed hebben op de manier waarop wij omgaan met bijvoorbeeld de klimaatcrisis (Cialdini & Jacobson, 2021). Ook onder Nederlandse boeren lijken sociale normen een belangrijke rol te spelen (WUR, 2019; Bosma & Peeren, 2021).

Caring Farmers is een organisatie van boeren die bezig zijn met verduurzaming. De aangesloten boeren doen aan diverse manieren van landbouw, maar hebben allen hetzelfde doel om de voedselvoorziening klimaatvriendelijker en natuurinclusief te maken, met oog voor dierenwelzijn, biodiversiteit, natuurbehoud en bodemkwaliteit. Ze houden zich bijvoorbeeld bezig met circulariteit en het sluiten van kringlopen¹, biologische of biodynamische productie², permacultuur³, voedselbossen⁴ of regeneratieve landbouw⁵. Ook zijn er “conventionele” gangbare boeren aangesloten die werken aan verduurzaming op hun bedrijf. Onder Caring Farmers leden is dus veel verscheidenheid, maar alle leden werken elk op hun eigen manier aan de voedseltransitie en zijn door dit gemeenschappelijke doel aan elkaar verbonden.

Caring Farmers leden geven regelmatig aan sociale druk te ondervinden wegens hun visie, zoals afkeuring en soms zelfs sociale uitsluiting door conventionele collega's in de buurt. In de jaarlijkse enquête gaf meer dan de helft van de respondenten aan dat ze in 2022 sociale druk en kritiek ervaarden van niet-aangesloten boeren, en 21% gaf zelfs aan dat dit is

¹ In circulaire of kringlooplandbouw is de kringloop van stoffen gesloten, dus alle stoffen die door landbouw uit een gebied verdwijnen worden ook weer teruggebracht, en er wordt zo efficiënt mogelijk gebruik gemaakt van bronnen.

² In biologische landbouw wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met milieu en dierenwelzijn, door bijvoorbeeld geen chemische bestrijdingsmiddelen en kunstmest te gebruiken en de dieren veel (buiten)ruimte te bieden. Biodynamische landbouw heeft daarbovenop extra eisen, zoals hoge kwaliteit van bodemleven en het gebruik van biologisch veevoer van eigen land.

³ Agrarische methode waarbij het doel is een systeem te creëren dat zichzelf in stand houdt, net zoals een natuurlijk ecosysteem. Het doel is samenwerking tussen mens en natuur, en langetermijnoverleving van beiden.

⁴ Een door mensen ontworpen ecosysteem naar voorbeeld van een natuurlijk bos met als doel voedsel te produceren.

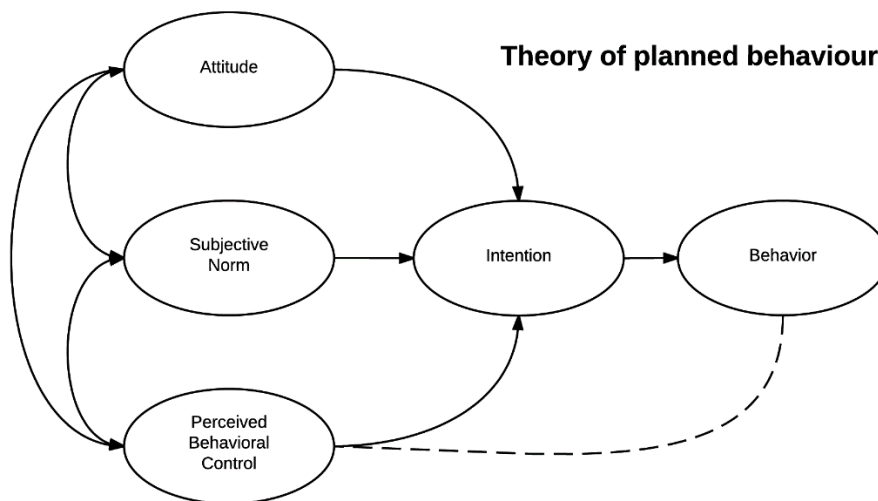
⁵ Productiemethode waarbij natuurlijke hulpbronnen worden versterkt in plaats van uitgeput, vooral gericht op bodemkwaliteit.

toegenomen in vergelijking met eerdere jaren. Caring Farmers leden die hier geen last van hadden, gaven vaak aan dat ze een eigen netwerk hadden met gelijkgestemde boeren.

In de rest van deze literatuurreview ga ik in op de rol van sociale normen. Wat is de invloed van normen op gedragskeuzes van boeren? Hoe kunnen normen milieuvriendelijkere landbouwpraktijken aanmoedigen of verhinderen? Hoe kan de organisatie Caring Farmers het beste hierop inspelen? Om deze vragen te beantwoorden kijk ik naar een aantal onderzoeken naar verschillende soorten gedragskeuzes wat betreft duurzamere landbouwpraktijken.

Theorie van Gepland Gedrag

Een belangrijke en veel ondersteunde theorie uit het onderzoeksveld Environmental Psychology is de Theorie van Gepland Gedrag (“Theory of Planned Behavior”) van Ajzen (1985). Deze theorie is veel gebruikt om de invloed van sociale normen op gedragskeuzes te weergeven, samen met twee andere factoren. Veel onderzoek onder boeren maakt hiervan gebruik om bepaalde keuzes in bedrijfsvoering te verklaren. De theorie is daar vooral geschikt voor omdat dit soort keuzes planning vereisen en door sociale en technische barrières worden beïnvloed (Läpple & Kelley, 2013).

De factoren

Volgens de Theorie van Gepland Gedrag is *intentie* de onmiddellijke voorspeller voor elke vorm van gedrag. Hoe sterker iemands' intentie om iets te doen, hoe groter de kans dat dit gedrag uitgevoerd zal worden. Intentie wordt beïnvloed door drie factoren: attitude, zelfeffectiviteit en subjectieve normen (Steg & Nordlund, 2019). *Attitude* geeft iemands eigen houding tegenover het gedrag weer, een positieve of negatieve evaluatie gebaseerd op de waargenomen voor- en nadelen. *Zelfeffectiviteit* (“perceived behavioral control” of “self-efficacy”) is iemands inschatting of hij/zij in staat is het gedrag uit te voeren, en of er dingen zijn die het gedrag zouden kunnen verhinderen of faciliteren. *Zelfeffectiviteit* heeft via intentie, maar ook direct invloed op gedrag. *Subjectieve normen* worden gedefinieerd als

“waargenomen sociale normen”. Dit is de waargenomen sociale druk van anderen die belangrijk voor iemand zijn, om het gedrag wel of niet uit te voeren. Keuren deze belangrijke anderen (bijvoorbeeld familieleden, vrienden of collega’s) het gedrag goed of af, en is iemand gemotiveerd om aan deze verwachtingen te voldoen?

Injunctieve en descriptieve normen

Sociale normen, of subjectieve normen, kunnen opgedeeld worden in injunctieve normen en descriptieve normen (Keizer & Schultz, 2019). *Injunctieve normen* weergeven het gedrag dat wordt goedgekeurd of afgekeurd, terwijl *descriptieve normen* het gedrag weergeven dat de meeste mensen daadwerkelijk vertonen. Descriptieve normen kunnen dus afwijken van injunctieve normen. Beide soorten normen beïnvloeden intentie en gedrag op een net iets andere manier. Injunctieve normen beïnvloeden vooral via iemands verlangen om bij een groep te horen. Descriptieve normen zijn daarentegen vooral van belang voor het maken van juiste keuzes, want wat de meeste mensen doen zal waarschijnlijk het beste zijn (Cialdini & Jacobson, 2021). Het meeste onderzoek naar de Theorie van Gepland Gedrag maakt gebruik van injunctieve normen, maar descriptieve normen blijken vaak een belangrijke toevoeging te zijn. Daarom bespreek ik ook een paar artikelen waarin dit onderscheid is gemaakt en onderzocht.

Ondersteuning voor de theorie

De Theorie van Gepland Gedrag kan dus gebruikt worden om gedrag te voorspellen, onder andere via sociale normen. Dit kan milieuvriendelijke praktijken van boeren verklaren, maar ook andere gedragskeuzes, als de boer denkt dat anderen dit gedrag aanmoedigen. Hieronder ga ik in op een aantal onderzoeken naar diverse vormen van duurzame keuzes in de landbouw.

De rol van sociale normen

Uit onderzoek blijkt dat alle drie factoren (attitude, zelfeffectiviteit en subjectieve normen) een significante invloed hebben op milieuvriendelijke gedragskeuzes, zoals intentie om natuurlijk grasland te gebruiken (Borges et al., 2014), pesticiden te verminderen (Bakker et al., 2021) of over te stappen op biologische bedrijfsvoering (Läpple & Kelley, 2013). De drie factoren verklaren een groot deel van de verschillen tussen de intenties van de boeren. Volgens Borges et al. (2014) speelt de sociale druk (injunctieve normen) om over te stappen op natuurlijk grasland van alle factoren de grootste rol. Deze subjectieve normen bestonden vooral uit de meningen van familie, vrienden en boeren uit de buurt. In het onderzoek van Läpple & Kelley (2013) onder Ierse boeren, verhinderden subjectieve normen de boer er juist van om biologisch te worden, omdat zij dachten dat hun familie en andere boeren dit afkeurden. Volgens de auteurs is het de sociale acceptatie die uiteindelijk gedragsverandering verhindert, terwijl economische doelen een minder belangrijke rol speelden.

Onder Nederlandse boeren blijken sociale factoren een grote rol te spelen in de keuze om meer melkquota op te kopen, omdat het verkrijgen van respect van collega’s een belangrijke drijfveer is voor melkveehouders (Bergeroet et al., 2004). Ook kunnen sociale normen verhinderen dat boeren natuurinclusieve landbouw uitoefenen, wegens culturele normen die

voorschrijven dat het erf strak en netjes gehouden moet worden (WUR, 2019). Maar duurzame keuzes onder Nederlandse boeren kunnen ook juist aangemoedigd worden door sociale normen als het gedrag positief geëvalueerd wordt (Bakker et al., 2022).

Injunctieve en descriptieve normen

Cui & Liu (2022) onderzochten de rol van de verschillende typen sociale normen op het verminderen van chemische kunstmest. Injunctieve normen bepaalden of milieuregelgeving daadwerkelijk het gedrag van boeren kon veranderen. Vooral grootschalige boeren werden ook beïnvloed door descriptieve normen, waarschijnlijk door hun grotere sociale kringen. Ook Bakker et al. (2021) onderzochten dit verschil, en lieten zien dat boeren vooral door descriptieve normen werden beïnvloed als zij andere boeren als gelijkgestemd (“like-minded”) beschouwden, zoals conventionele burens en collega’s van coöperaties. De intentie om pesticiden te verminderen werd sterk beïnvloed door of zij dit ook deden, want zij werden als referentie gebruikt om te zien of dit nieuwe gedrag effectief en risicoloos was. Injunctieve normen waren ook een significante voorspeller, en boeren werden hierin vooral door de mening van familie en vrienden beïnvloed.

Kanttekeningen

Sociale normen (descriptieve en injunctieve normen) en de andere twee factoren (attitude en zelfeffectiviteit) blijken dus een grote en significante invloed te hebben op gedragskeuzes. Een kanttekening die hierbij gemaakt moet worden is het feit dat de meeste onderzoeken slechts intentie meten, en niet daadwerkelijk gedrag. Intentie is een directe voorspeller van gedrag, maar vertaalt zich niet altijd naar gedragsverandering (Sheeran & Webb, 2016). Daarnaast is in de meeste onderzoeken gebruik gemaakt van enquêtes en/of interviews, waarin boeren zelf een inschatting maken van de sociale normen. Echter onderschatten mensen vaak hun eigen vatbaarheid voor sociale druk (Nolan et al., 2008), en kan het zijn dat het gevonden effect niet overeenkomt of zelfs een onderschatting is van de daadwerkelijke invloed van normen.

Factoren die sociale normen beïnvloeden

De rol van sociale normen wordt beïnvloed door andere factoren. In dit stuk beschrijf ik kort twee belangrijke factoren: met welke groep de boer zich identificeert (en hoe sterk), en persoonlijke normen.

Groepsidentificatie

In de Theorie van Gepland Gedrag worden subjectieve normen gedefinieerd als “de waargenomen sociale druk van *anderen die belangrijk voor iemand zijn*” en zoals in de literatuur hierboven al is benoemd, zijn dit voor boeren vooral de hechte sociale kringen, namelijk vrienden, familie, gelijkgestemde collega’s en boeren die in de buurt wonen (Borges et al, 2014; Bakker et al., 2021). Volgens Fielding et al. (2008) hangt de invloed van subjectieve normen af van de mate van *groepsidentificatie*. Hoe sterker iemand zich met een bepaalde groep identificeert, hoe meer diegene wordt beïnvloed door de normen die in deze

groep gelden. De normen van anderen buiten deze groep spelen dan een kleinere rol (Turner, 1991; Cialdini & Jacobson, 2021). Ook onder boeren speelt sociale identiteit een belangrijke rol, zoals in de stikstofcrisis (Bosma & Peeren, 2021). Boeren die zich bijvoorbeeld sterk identificeren als “conventionele, authentieke boer” zullen vooral beïnvloed worden door hun eigen groep van gelijkgestemden en meegaan met de normen binnen deze groep, en zullen minder worden beïnvloed door bijvoorbeeld duurzamere, progressieve boeren waar zij zich niet mee identificeren.

Persoonlijke normen

Wanneer is een boer gemotiveerd om tegen sociale normen in te gaan als de norm niet-milieuvriendelijk is? *Persoonlijke normen* kunnen het effect van sociale normen verminderen (Schultz et al., 2016). Persoonlijke normen worden gedefinieerd als “gevoelens van persoonlijke morele verplichtingen om bepaald gedrag uit te voeren” (Schwartz, 1977). Boeren zijn sneller geneigd om bijvoorbeeld aan natuurbescherming te doen als zij hiertoe morele verplichting en verantwoordelijkheid voelen (Lokhorst et al., 2011). Khamzina et al. (2021) toonden aan dat sterke morele waarden een boer kunnen motiveren om tegen de negatieve sociale normen tegenover biologisch boeren in te gaan, als de twee andere factoren (attitude en zelfeffectiviteit) een positieve invloed hebben op intentie om over te stappen op biologisch. Het niet overeenkomen van persoonlijke en sociale normen kan bij sommige boeren zelfs voor extra motivatie zorgen om tegen de norm in te gaan.

Conclusies voor Caring Farmers

Hierboven heb ik de literatuur besproken over de invloed van sociale normen en andere factoren op intentie tot duurzame landbouwpraktijken. Wat betekent dit praktisch gezien voor de organisatie Caring Farmers?

Kennisoverdracht

Om (intentie tot) gedragsverandering te krijgen, moet de boer ten eerste een positieve attitude tegenover het gedrag hebben, en een gevoel van zelfeffectiviteit (het idee dat hij/zij gedrag kán veranderen). Dit wordt aangemoedigd door bijvoorbeeld het versterken van positieve overtuigingen van het gedrag, zoals kennis over de positieve uitkomsten (Janssen et al., 2020). Het aansporen van communicatie en kennisoverdracht over nieuwe landbouwpraktijken onder boeren versterkt ook de zelfeffectiviteit, en daarnaast biedt dit sociale steun (Bakker et al., 2021). Caring Farmers kan bijvoorbeeld een platform voor kennisoverdracht faciliteren, waarin boeren elkaar kunnen vinden en ondersteunen. Zo leren boeren van elkaar over de mogelijkheden en wordt de drempel verlaagd om veranderingen aan te brengen in hun bedrijfsvoering.

Zichtbaarheid

Daarnaast is het versterken van bestaande positieve sociale normen over duurzame landbouw een effectieve manier om milieuvriendelijke vormen van boeren aan te moedigen. Dit kan bijvoorbeeld door het zichtbaar maken van de duurzame praktijken waar boeren al mee bezig

zijn. Volgens het rapport van de WUR (2019) hebben boeren behoefte aan erkenning en zichtbaarheid van hun werk, bijvoorbeeld door het publiceren van monitoringsresultaten van biodiversiteit, en het omschrijven van biodiversiteit als productiedoel. Op deze manier kunnen zij de natuurinclusieve praktijken bij andere boeren ook beter herkennen en kunnen normen wat betreft natuurbehoud worden uitgedragen. Caring Farmers kan boeren helpen met het zichtbaar maken van vooruitgang, bijvoorbeeld het aantal weidevogels op het erf. Dit geeft een duidelijk en na te streven doel en moedigt andere boeren aan zich hier ook voor in te zetten.

Groepen met gelijkgestemden

Een andere manier om een positieve invloed van sociale normen op intentie tot duurzame landbouwpraktijken te krijgen, is het bevorderen van subculturen en sociale groepen onder boeren. Boeren willen zich als goede boer kunnen identificeren met anderen, en bijvoorbeeld agrarische collectieven bestaande uit boeren met vergelijkbare bedrijfsvoering kunnen de boer stimuleren tot duurzame gedragskeuzes (WUR, 2019). Identificatie met deze groepen versterkt de invloed van de normen binnen deze groepen, en groepsleden zullen hun best doen aan de groepsnormen te voldoen (Fielding et al., 2008). Caring Farmers kan boeren ondersteunen in het vinden van gelijkgestemden in de diverse gebieden van de duurzame landbouw, en op deze manier verschillende subculturen van boeren bij elkaar brengen. Bijvoorbeeld door het opzetten van groepen met een gelijksoortige bedrijfsvoering, type bedrijf of in een bepaalde regio. Binnen deze groepen kunnen de normen wat betreft duurzame landbouw de leden aansporen om zich hier voor in te zetten. Zo moedigen leden van een groep boeren die zich bezighouden met circulariteit elkaar aan om hierin meer stappen te zetten. De groepen bieden ook sociale steun en verminderen de invloed van de heersende algemene normen onder Nederlandse boeren.

Voorbeeld geven

Bestaande negatieve sociale normen tegenover duurzame landbouw moeten verzwakt of veranderd worden om gedragsverandering aan te sporen onder boeren. Door boeren in de schijnwerpers te zetten die ervoor hebben gekozen om de overstap tot duurzamere praktijken te maken, kunnen nieuwe normen worden gesignaleerd. Een gerespecteerd groepslid kan de groepsnormen veranderen door het voorbeeld te geven. Degene die het voorbeeld geeft heeft de meeste invloed als dit iemand is waarmee andere boeren zich sterk mee kunnen identificeren (Fielding et al., 2008; Cialdini & Jacobson, 2021). Zo zou bijvoorbeeld een conventionele boer, die de overstap heeft gemaakt op het gebruik van kruidenrijk grasland, het beste kanaal zijn om gedragsverandering onder andere gelijkgestemde boeren aan te sporen.

Persoonlijke normen en waarden

Bestaande normen die de overstap op duurzame landbouw negatief beïnvloeden kunnen ook worden tegengewerkt door de rol van de eigen persoonlijke normen te versterken (Khamzina et al., 2021). Boeren die een sterke morele verplichting voelen tegenover het behoud van natuur, gezonde bodem en biodiversiteit, zullen gemotiveerd zijn tegen de norm in te gaan.

Caring Farmers kan dit aanmoedigen door de verantwoordelijkheden en morele waarden van de boer te benadrukken.

Literatuur

- Ajzen, I. (1985). From Intentions to actions: A theory of planned behavior. *Springer EBooks*, 11–39. https://doi.org/10.1007/978-3-642-69746-3_2
- Bakker, L., Sok, J., Van Der Werf, W., & Bianchi, F. J. (2021). Kicking the habit: What makes and breaks farmers' intentions to reduce pesticide use? *Ecological Economics*, 180, 106868. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2020.106868>
- Bergevoet, R., Ondersteijn, C., Saatkamp, H. W., Van Woerkum, C., & Huirne, R. B. (2004). Entrepreneurial behaviour of dutch dairy farmers under a milk quota system: goals, objectives and attitudes. *Agricultural Systems*, 80(1), 1–21. <https://doi.org/10.1016/j.agsy.2003.05.001>
- Borges, J., Lansink, A. O., Ribeiro, C. M., & Lutke, V. (2014). Understanding farmers' intention to adopt improved natural grassland using the theory of planned behavior. *Livestock Science*, 169, 163–174. <https://doi.org/10.1016/j.livsci.2014.09.014>
- Bosma, A., & Peeren, E. (2021). #Proudothefarmer. *Routledge EBooks*, 113–128. <https://doi.org/10.4324/9781003091714-10>
- Bouma, J., Koetse, M., & Brandsma, J. (2020). Natuurinclusieve landbouw: Wat beweegt boeren?: Het effect van financiële prikkels en gedragsfactoren op in de investeringsbereidheid van agrariërs. Planbureau voor de Leefomgeving. Geraadpleegd op 9 maart 2023, <https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2020-natuurinclusieve-landbouw-wat-beweegt-boeren-3799.pdf>
- Cialdini, R. B., & Jacobson, R. P. (2021). Influences of social norms on climate change-related behaviors. *Current opinion in behavioral sciences*, 42, 1–8. <https://doi.org/10.1016/j.cobeha.2021.01.005>

- Cui, G., & Liu, Z. (2022). The impact of environmental regulations and social norms on farmers' chemical fertilizer reduction behaviors: An investigation of citrus farmers in southern china. *Sustainability*, *14*(13), 8157. <https://doi.org/10.3390/su14138157>
- Fielding, K. S., Terry, D. J., Masser, B. M., & Hogg, M. A. (2008). Integrating social identity theory and the theory of planned behaviour to explain decisions to engage in sustainable agricultural practices. *British Journal of Social Psychology*, *47*(1), 23–48. <https://doi.org/10.1348/014466607x206792>
- Hogg, M. A. (2003). Social identity. In M. R. Leary & J. P. Tangney (Eds.), *Handbook of self and identity* (pp. 462–479). The Guilford Press.
- Janssen, E. M., Mourits, M., Van Der Fels-Klerx, H., & Lansink, A. O. (2020). Factors underlying Dutch farmers' intentions to adapt their agronomic management to reduce Fusarium species infection in wheat. *PLOS ONE*. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0237460>
- Keizer, K., & Schultz, P. (2019). Social norms and pro-environmental behaviour. In *Environmental Psychology* (1ste editie). Wiley.
- Khamzina, K., Huet, S., Deffuant, G., Streith, M., & Guimond, S. (2021). Making the planet green again: The interplay of attitudes and group norms in the conversion to organic farming. *Journal of Applied Social Psychology*, *51*(11), 1073–1088. <https://doi.org/10.1111/jasp.12825>
- Lokhorst, A. M., Staats, H., Van Dijk, J., Van Dijk, E., & De Snoo, G. (2011). What's in it for me? Motivational differences between farmers' subsidised and Non-Subsidised conservation practices. *Applied Psychology*, *60*(3), 337–353. <https://doi.org/10.1111/j.1464-0597.2011.00438.x>
- Michel-Guillou, E., & Moser, G. (2006). Commitment of farmers to environmental protection: From social pressure to environmental conscience. *Journal of*

Environmental Psychology, 26(3), 227–235.

<https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2006.07.004>

Nolan, J. M., Schultz, P. H., Cialdini, R. B., Goldstein, N. J., & Griskevicius, V. (2008).

Normative social influence is underdetected. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 34(7), 913–923. <https://doi.org/10.1177/0146167208316691>

Schultz, P. H., Messina, A., Tronu, G., Limas, E. F., Gupta, R., & Estrada, M. (2016).

Personalized normative feedback and the moderating role of personal norms. *Environment and Behavior*, 48(5), 686–710.

<https://doi.org/10.1177/0013916514553835>

Schwartz, S. H. (1977). Normative influences on altruism. *Advances in Experimental Social Psychology*, 221–279. [https://doi.org/10.1016/s0065-2601\(08\)60358-5](https://doi.org/10.1016/s0065-2601(08)60358-5)

Sheeran, P., & Webb, T. L. (2016). The intention-behavior gap. *Social and Personality Psychology Compass*, 10(9), 503–518. <https://doi.org/10.1111/spc3.12265>

Steg, L., & Nordlund, A. (2019). Theories to explain environmental behaviour. In *Environmental Psychology* (1ste editie). Wiley.

The state of food and agriculture. (2021). In *Making agrifood systems more resilient to shock and stress*. Food and Agriculture Organization of the United Nations. Geraadpleegd op 13 maart 2023, van <https://doi.org/10.4060/cb4476en>

Turner, J. C. (1991). *Social influence*. Thomson Brooks/Cole Publishing Co.

Vermunt, D., Wojtynia, N., Hekkert, M. P., Van Dijk, J., Verburg, R., Verweij, P. A.,

Wassen, M. J., & Runhaar, H. (2022). Five mechanisms blocking the transition towards ‘nature-inclusive’ agriculture: A systemic analysis of Dutch dairy farming. *Agricultural Systems*, 195. <https://doi.org/10.1016/j.agsy.2021.103280>

Westerink, J., de Boer, T. A., Pleijte, M., & Schrijver, R. A. M. (2019). *Kan een goede boer natuurinclusief zijn?: De rol van culturele normen in een beweging richting*

natuurinclusieve landbouw. Wageningen University & Research.

<https://doi.org/10.18174/508108>